

AZL N.V. verzorgt de administratie:

Postbus 4471, 6401 CZ Heerlen

T 045 - 5763 333

F 045 - 5741 117

E pf-msd@azl.eu

**VERSLAG VAN DE DEELNEMERSVERGADERING OP DINSDAG
3 DECEMBER 2013 TE OSS (9.00-11.00 UUR) EN BOXMEER (14.30-16.30 UUR)**

1. Opening/Mededelingen

De heer Koning, vice-voorzitter van het bestuur van Stichting Pensioenfonds MSD, opent de deelnemersvergadering en begroet alle aanwezigen.

De vice-voorzitter deelt mede dat de heer Mattijssen, voorzitter van Stichting Pensioenfonds MSD, wegens plotselinge urgente afspraken vandaag verhinderd is; hij laat zich verontschuldigen voor zijn afwezigheid. De heer Van Boesschoten, adviserend actuaire van Stichting Pensioenfonds MSD, is wegens ziekte afwezig. Van het bestuur zijn aanwezig mevrouw Van Onzenoort, de heer Van Doorn (alleen in Oss) en de heer Melenhorst. Verder zijn de dames Simons en Hung van AZL aanwezig, die het bestuur adviseren en ondersteunen. Zij zorgen ook voor de verslaglegging van deze bijeenkomst.

De vice-voorzitter deelt voorts mede dat deze bijeenkomst speciaal is georganiseerd om de voormalig (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden van SPPF in Oss en Boxmeer de gelegenheid te geven kennis te maken met het bestuur van Stichting Pensioenfonds MSD. Verder is de insteek van deze deelnemersvergadering om informatie te geven over de organisatie en uitgangspunten van Stichting Pensioenfonds MSD (verder: Pensioenfonds MSD), de financiële positie van het fonds, de activiteiten met betrekking tot de integratie van SPPF en Pensioenfonds MSD en de wettelijke ontwikkelingen vanaf 2014.

2. Toelichting organisatie van Pensioenfonds MSD

De vice-voorzitter geeft een toelichting op de huidige organisatie van Pensioenfonds MSD; hoe en door wie wordt Pensioenfonds MSD bestuurd en gecontroleerd? Spreker wijst erop dat dit het huidige model is en dat dit kan wijzigen. In de Wet versterking bestuur pensioenfonds zijn nieuwe eisen geformuleerd ter borging van de kwaliteiten en deskundigheid van pensioenfondsbesturen. In het kader van deze wet dienen pensioenfondsbesturen een keuze te maken uit vijf verschillende bestuursmodellen. Er kan kort samengevat gekozen worden voor een paritair bestuur, een onafhankelijk bestuur waarbij de bestuurders bestaan uit onafhankelijke personen of voor een gemengd bestuur met drie verschillende varianten. Het bestuur dient vóór 1 januari 2014 een keuze te maken uit nieuwe bestuursmodellen, waarna het gekozen bestuursmodel uiterlijk 1 juli 2014 dient te zijn geïmplementeerd.

Het bestuur voert het beheer over het Pensioenfonds en zorgt voor de uitvoering van de tussen werkgever en werknemer overeengekomen pensioenovereenkomst (pensioenregeling). Het bestuur bepaalt het beleid en neemt de uiteindelijke beslissingen.

Het bestuur bestaat thans uit de volgende zes bestuurders: mevrouw Van Onzenoort en de heren Koning en Mattijssen (benoemd door de werkgever), de heren Van Doorn en Melenhorst (benoemd door de Ondernemingsraad) en de heer Beijer (bestuurslid uit de kring van de pensioengerechtigden).

Verder woont de heer Koopman, als voorzitter van de Beleggingscommissie elke bestuursvergadering bij; hij heeft evenwel geen stemrecht.

Het bestuur heeft om zijn werk optimaal te kunnen uitvoeren een drietal commissies ingesteld: de Administratie & Communicatie Commissie (A&C-Commissie), de Beleggingscommissie en de Compliance Commissie.

De A&C-Commissie bestaat thans uit de bestuursleden Koning (voorzitter A&C-Commissie), Melenhorst en Beijer. De A&C-Commissie wordt door een externe deskundige, de heer De Wuffel, ondersteund. De A&C-Commissie stelt onder meer het communicatieplan op en zorgt voor de afstemming met AZL over zowel communicatieve als administratieve zaken (bijvoorbeeld de verzending van het Uniform Pensioenoverzicht). Het communicatieplan wordt jaarlijks geactualiseerd en herijkt en wordt vervolgens door het bestuur voor advies voorgelegd aan het Verantwoordingsorgaan. Ook ziet de A&C-commissie toe op de activiteiten met betrekking tot het financiële jaarwerk van Pensioenfonds MSD aan de hand waarvan het bestuur financiële verantwoording aflegt. In de zogenoemde planning jaarverslaglegging wordt vastgelegd welke partijen op welk moment gegevens dienen op te leveren.

De Beleggingscommissie bestaat thans uit de heren Koopman (voorzitter en tevens treasurer MSD Nederland), Van Doorn (bestuurslid), Bardoel, Doodeman en Kok (MSD-ers). De Beleggingscommissie wordt door een externe deskundige, de heer Van Ek, ondersteund. De personen in de Beleggingscommissie hebben bijna allen een functie binnen MSD op het gebied van treasury, finance of beleggingen en vormen een goede countervailing power (tegenwicht) tegenover de externe deskundige.

De Compliance Commissie bestaat uit de Compliance Officer gunstbetoon en de Compliance Officer wetgeving en opleiding. De functie van Compliance Officer gunstbetoon is bewust buiten het bestuur gehouden en is toegewezen aan Mevrouw Hondius, die als Legal Officer werkzaam is voor MSD Nederland en in deze functie veel te maken heeft met compliance zaken. Zij controleert met name of de bestuurs- en commissieleden zich houden aan de voor hun geldende gedragscode (bijvoorbeeld of de leden geen geschenken en/of uitnodigingen accepteren die ze volgens de gedragscode niet zouden mogen accepteren).

De heer Van Doorn (bestuurslid en lid van de Beleggingscommissie) is Compliance Officer wetgeving en opleiding; hij dient in de gaten te houden of het bestuur voldoet aan wet- en regelgeving. De Compliance Officer wetgeving en opleiding draagt zorg voor de vaststelling en bewaking van het deskundigheidsplan voor de bestuurs- en commissieleden en draagt tevens zorg voor de jaarlijkse opleiding/training voor de bestuurs- en commissieleden. In 2012 is de kennis en kunde van de bestuursleden getoetst door een onafhankelijke partij, zijnde Stichting Pensioen Opleidingen (SPO); het bestuur had gemiddeld een goede score. Onlangs heeft het bestuur een intensieve training gehad met betrekking tot de Wet versterking bestuur pensioenfondsen. Daarin zijn de nieuwe bestuursmodellen uitgebreid besproken en is aan de orde geweest welke keuzes het bestuur kan maken. De vice-voorzitter komt later in de vergadering terug op dit onderwerp.

AZL voert de pensioenadministratie en de beleggingsadministratie van Pensioenfonds MSD en adviseert het bestuur. Waar de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden van SPPF eerst pensioeninformatie via Syntrus Achmea ontvingen, zullen zij voortaan de pensioeninformatie via AZL ontvangen. De heren Curfs, Meijer en Heijne en mevrouw Van den Bosch dragen zorg voor de

operationele zaken en zijn het aanspreekpunt bij de helpdesk van Pensioenfonds MSD. De vice-voorzitter vervolgt dat de aanwezige dames Simons en Hung het bestuur adviseren en ondersteunen en daarnaast ondersteuning bieden aan het Verantwoordingsorgaan (VO). Het bestuur en VO vergaderen driemaal per jaar gezamenlijk.

De vice-voorzitter licht vervolgens toe dat de werkzaamheden van Mercer zijn uit te splitsen in consulting (advisering) en certificering. De dames Hofmans en Van Hoeven en de heer Van Boesschoten adviseren het fondsbestuur; zij zijn experts op pensioengebied, informeren het bestuur over allerlei wettelijke veranderingen en maken analyses en adviseren het bestuur over strategieën. Het bestuur is echter zelf verantwoordelijk voor het beleid en de gemaakte keuzes en probeert dan ook de steeds juiste vragen te stellen en de juiste afwegingen te maken. Verder geven de adviseurs van Mercer desgevraagd en in overleg met de Compliance Officer wetgeving en opleiding, training en bijscholing aan de bestuurs- en commissieleden. Mevrouw Van der Heijden controleert onafhankelijk van de adviserend actuarissen de actuariële analyses en resultaten en ondertekent (certificeert) de jaarstukken.

Voor de controle van de jaarstukken heeft het fonds een accountant: PricewaterhouseCoopers.

Het bestuur legt jaarlijks verantwoording af aan het Verantwoordingsorgaan. Het Verantwoordingsorgaan ziet toe op het handelen van het bestuur en geeft hierover een oordeel. Het Verantwoordingsorgaan geeft verder gevraagd en ongevraagd advies over diverse onderwerpen aan het bestuur. Een van de onderwerpen waarover het Verantwoordingsorgaan adviseert is het jaarlijks communicatieplan van Pensioenfonds MSD.

Het Verantwoordingsorgaan bestaat momenteel uit vijf in plaats van zes leden. Twee leden zijn benoemd door de werkgever (de heren Mens en Verhagen), twee leden zijn benoemd door de Ondernemingsraad (de heren Barends en Oud) en een lid is gekozen uit de kring van de pensioengerechtigden (de heer Van Bladeren). Er is een vacature voor een VO-lid namens de pensioengerechtigden. Met het oog op de integratie van Pensioenfonds MSD met SPPF en de Wet versterking bestuur pensioenfondsen is deze vacature aangehouden.

In tegenstelling tot wat de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden bij SPPF gewend waren, heeft Pensioenfonds MSD geen deelnemersraad. Wel organiseert Pensioenfonds MSD jaarlijks een deelnemersvergadering voor alle (gewezen) deelnemers en gepensioneerden.

Het intern toezicht wordt uitgevoerd door de visitatiecommissie. Dit heet intern toezicht, maar wordt bemand door drie externe deskundige en van het fonds onafhankelijke personen. Het intern toezicht is wettelijk verplicht en dient op basis van de thans geldende wet- en regelgeving minimaal eens in de drie jaar plaats te vinden. De eerste visitatie heeft begin 2010 plaatsgevonden en begin 2013 heeft opnieuw een visitatie plaatsgevonden. De visitatiecommissie toetst het gevoerde beleid van het Pensioenfonds en doet indien nodig aanbevelingen. Hierbij wordt gekeken naar de procesgang van het gevoerde beleid en de kracht van het bestuur om elkaar te weerspreken. De vice-voorzitter geeft als voorbeeld dat in het kader van het beleggingsbeleid is getoetst of en hoe het beleid is uitgevoerd en hoe het bestuur zich verantwoord heeft indien het bestuur is afgeweken van dat beleid. Ook heeft de visitatiecommissie getoetst of de besluitvorming met betrekking tot het beleid goed gedocumenteerd is. Derhalve worden altijd uitgebreide notulen van de bestuursvergaderingen opgesteld.

In het kader van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen dient vanaf 1 juli 2014 de visitatie, indien pensioenfondsen gekozen hebben voor een visitatiecommissie, jaarlijks plaats te vinden.

Tot slot licht de vice-voorzitter toe dat het bestuur periodiek de financiële positie van Pensioenfonds MSD rapporteert aan de toezichthouder, De Nederlandsche Bank (DNB). De andere toezichthouder is de Autoriteit Financiële Markten (AFM). De AFM houdt met name toezicht op de

communicatieve uitingen van pensioenfondsen en de juistheid en tijdigheid daarvan (bijvoorbeeld verzending van het Uniform Pensioenoverzicht). Pensioenfondsen ontvangen van beide toezichthouders steeds meer vragenlijsten ten behoeve van door de toezichthouders uitgevoerde themaonderzoeken.

Vragen/opmerkingen in Oss:

Een van de aanwezigen merkt op dat veel mensen (noodgedwongen) uit dienst zijn getreden en dat er derhalve sprake is van een grote groep gewezen deelnemers. Spreker mist de vertegenwoordiging van deze groep gewezen deelnemers binnen de governance structuur van Pensioenfonds MSD en vraagt of het bestuur erover heeft nagedacht om deze groep de mogelijkheid te bieden zich te laten vertegenwoordigen binnen Pensioenfonds MSD. De vice-voorzitter licht toe dat de gedachte van een eigen representativiteit van de gewezen deelnemers niet eerder binnen het bestuur is opgekomen, omdat de bestuursleden alle belangen dienen te behartigen. Een werkgeverbestuurslid dient niet alleen de belangen van de werkgever, maar ook van de deelnemers, gewezen deelnemers en de pensioengerechtigden te behartigen.

Vragen/opmerkingen in Oss en Boxmeer:

In het kader van de integratie van SPPF en Pensioenfonds MSD wordt opgemerkt dat binnen de huidige bemensing van de diverse organen binnen Pensioenfonds MSD slechts weinig personen een directe relatie hebben met Oss. De vraag wordt gesteld of na de integratie van beide pensioenfondsen meer personen van de ondernemingslocaties in Oss en Boxmeer kunnen worden benoemd binnen het bestuur en Verantwoordingsorgaan van Pensioenfonds MSD dan wel of er nieuwe verkiezingen worden georganiseerd. De vice-voorzitter begrijpt de wens om meer personen uit Oss en Boxmeer te hebben in het bestuur en/of Verantwoordingsorgaan, maar hij legt uit dat de meeste leden van het huidige bestuur een functie binnen MSD vervullen met een landelijke rol. In die functie zijn ze verantwoordelijk voor alle werknemers van MSD Nederland. Dat de ondernemingslocatie van deze personen Haarlem is, is naar de mening van de vice-voorzitter niet relevant. Het bestuur denkt er wel over om het huidige aantal bestuurszetels uit te breiden met twee zetels die dan specifiek door personen van de ondernemingslocaties Oss en Boxmeer ingevuld zouden kunnen worden. Mevrouw Van Onzenoort vult aan dat het bestuur ook bewust de vacature in het Verantwoordingsorgaan nog niet heeft ingevuld.

Een van de aanwezigen merkt op dat het de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden van SPPF met name gaat om het ontbreken van een vertegenwoordiging van voormalig SPPF-ers in het Verantwoordingsorgaan van Pensioenfonds MSD en het ontbreken van een deelnemersraad bij Pensioenfonds MSD. De deelnemersraad van SPPF heeft bepaalde goedkeuringsrechten en spreker vraagt hoe dit geregeld is bij Pensioenfonds MSD. De vice-voorzitter geeft aan dat het Verantwoordingsorgaan de wettelijke rechten en bevoegdheden heeft. Het bestuur dient na te denken over het nieuwe bestuursmodel en daar speelt het Verantwoordingsorgaan ook een rol in. Het gremium deelnemersraad speelt geen rol meer in de nieuwe bestuursmodellen. Het bestuur kijkt nu welke scenario's het best passen binnen Pensioenfonds MSD en zal deze vervolgens voor advies voorleggen aan het Verantwoordingsorgaan. Het bestuur zal in de eerstvolgende bestuursvergadering op 17 december 2013, na adviesaanvraag aan het Verantwoordingsorgaan, een besluit nemen ten aanzien van het nieuwe bestuursmodel en de governance structuur. Vóór 1 januari 2014 dient het bestuur een keuze te maken en uiterlijk 1 juli 2014 dient het nieuwe bestuursmodel te zijn geïmplementeerd.

Op de vraag of er een mechanisme is om zich verkiesbaar te stellen voor de zetels in het Verantwoordingsorgaan, antwoordt de vice-voorzitter bevestigend. Op het moment dat de benoemingstermijn van de leden namens de pensioengerechtigden afloopt, kunnen zich nieuwe kandidaten beschikbaar stellen. Het bestuur informeert de pensioengerechtigden hierover en als er meerdere kandidaten zijn, zal het bestuur verkiezingen organiseren. De leden namens de

werkgever en werknemers worden voorgedragen door de werkgever respectievelijk de Ondernemingsraad.

3. Beleggingen en verloop dekkingsgraad

De vice-voorzitter geeft een toelichting op de beleggingen en het verloop van de dekkingsgraad van het Pensioenfonds.

Een belangrijke graadmeter voor de financiële positie van het Pensioenfonds is de dekkingsgraad. De dekkingsgraad is de verhouding tussen het aanwezige vermogen en de verplichtingen van het fonds (uitgedrukt in een percentage).

De dekkingsgraad van elk pensioenfonds dient te voldoen aan twee normen, die door DNB worden gesteld. Deze twee normen betreffen het Minimaal Vereist Vermogen en het Vereist Vermogen. Het Minimaal Vereist Vermogen bedraagt 105%. Als de dekkingsgraad lager is dan 105% is er sprake van een dekkingstekort en dient er een "korte termijn herstelplan" ingediend te worden bij DNB. Als de dekkingsgraad lager is dan het Vereist Vermogen is er sprake van een reservetekort en dient er een "lange termijn herstelplan" ingediend te worden bij DNB. Het Vereist Vermogen is afhankelijk van de beleggingsportefeuille: meer risico betekent een hoger Vereist Vermogen. Bij een hoger risico moet het Pensioenfonds dus extra reserves aanhouden om eventuele tegenvallende resultaten op te kunnen vangen.

De rentestand is zeer bepalend voor de hoogte van de dekkingsgraad. Dit omdat een lagere rente leidt tot hogere verplichtingen voor het Pensioenfonds. De vice-voorzitter geeft aan dat de rentestandaard waarmee de pensioenfondsen hun verplichtingen moeten vaststellen ("contant maken"), een aantal keren door DNB is gewijzigd.

Waar eerst de zuivere marktrente (rentetermijnstructuur (RTS) zoals gepubliceerd door DNB) uitgangspunt was voor de berekening van de dekkingsgraad, is dit vanaf einde 2011 allereerst een rekenrente op basis van een 3-maands gemiddelde RTS geworden. De toepassing van een 3-maands-middeling van de RTS leidde eind 2011 tot hogere dekkingsgraden en hierdoor hoefden de grote pensioenfondsen in Nederland in eerste instantie niet de pensioenaanspraken en pensioenuitkeringen te verlagen. Eind september 2012 heeft DNB vervolgens de zogenaamde Ultimate Forward Rate (UFR) geïntroduceerd en vanaf 30 september 2012 dienen pensioenfondsen hun dekkingsgraad op basis van deze UFR (door DNB gepubliceerde rekenrente) en 3-maands-middeling te rapporteren aan DNB. Hierdoor lijkt de financiële positie van pensioenfondsen beter.

Pensioenfonds MSD stelt twee dekkingsgraden vast: de aan DNB te rapporteren dekkingsgraad op basis van de door DNB voorgeschreven rentecurve (thans UFR en 3-maands-middeling) en daarnaast de dekkingsgraad op basis van zuivere marktrente (RTS). Deze laatste 'marktwaarde'-dekkingsgraad wordt al door het bestuur gehanteerd sinds het bestuur in 2006 het beleidskader heeft opgesteld aan de hand van de uitgevoerde Asset Liability Studie (ALM-studie). Toen werd uitsluitend de zuivere marktrente (RTS) gehanteerd en het beleidskader is dus afgestemd op een dekkingsgraad op basis van marktwaarde. Dit betekent dat het bestuur bij beleidsbeslissingen blijft uitgaan van de 'marktwaarde'-dekkingsgraad.

Het effect van renteschommelingen op de verplichtingen en de beleggingen

De vice-voorzitter deelt mede dat de verplichtingen van het Pensioenfonds "contant" worden gemaakt met behulp van een bepaalde rentestand en hij geeft aan de hand van een voorbeeld uitleg bij het begrip "contant maken". Bij contant maken kijk je welk kapitaal je na 1 jaar of na 20 jaar -bijvoorbeeld- wilt hebben, en welk bedrag je hiervoor dan nu al bij een bepaalde rentestand moet hebben. De voorbeelden laten zien dat het Pensioenfonds bij een lage rentestand op dit

moment meer geld nodig heeft om straks de pensioenen te kunnen uitkeren: een lagere rentestand leidt dus tot hogere verplichtingen. Hoe langer de periode is tussen nu en het moment van uitkeren, des te groter het effect op het benodigde kapitaal is. Een ogenschijnlijk kleine schommeling in de rente werkt fors door in de verplichtingen.

Voor Pensioenfonds MSD leidt een 0,1% daling van de rente thans tot een stijging van 2% in de verplichtingen op de balans (passivazijde) van het fonds.

In de beleggingen (aan de activazijde op de balans van het Pensioenfonds) hebben renteschommelingen met name een effect op obligaties. Omdat de rente zo schommelt heeft het bestuur in 2006 naar aanleiding van de destijds uitgevoerde ALM-studie en na uitvoerig gevoerde discussies besloten om het renterisico volledig af te dekken. De rente stond op dat moment vrij hoog en het bestuur heeft toen geanticipeerd op een rentedaling. Het renterisico wordt afgedekt door middel van beleggingen in het zogenaamde Long Duration Fonds (LDI-40-fonds). In het LDI-fonds worden de looptijden van de obligaties zoveel mogelijk afgestemd op de uitkeringsstromen van het Pensioenfonds. De waarde van het LDI-40 fonds beweegt met de verplichtingen mee, maar dan aan de activazijde van de balans; hiermee worden schommelingen in de dekkingsgraad tegen gegaan. Een hoge rente leidt tot lagere verplichtingen maar ook een lagere waarde van het LDI-40 fonds. Een lage rente leidt tot hogere verplichtingen maar ook een hogere waarde van het LDI-40 fonds. Achteraf gezien, is deze belegging in het LDI-40 fonds een goede keuze gebleken, aldus de vice-voorzitter.

De afdekking van het renterisico door middel van het LDI-fonds heeft evenwel geen effect op het overrendement van het fonds. Bij een rentestijging dalen de pensioenverplichtingen en daalt de waarde van het LDI-40-Fonds. Qua rendement schiet het Pensioenfonds hier per saldo niets mee op. Het bestuur beraadt zich regelmatig over de mate van afdekking van het renterisico.

Overwegingen hierbij zijn de verwachtingen ten aanzien van de rente. Thans voert Mercer in opdracht van het bestuur en Beleggingscommissie een nieuwe ALM-studie uit, waarbij rekening wordt gehouden met de toegenomen verplichtingen als gevolg van de integratie met SPPF. De Beleggingscommissie onderzoekt in deze studie of het verstandig is om de afdekking van het renterisico te verminderen.

Vragen/opmerking in Oss en Boxmeer:

Een van de aanwezigen stelt de vraag of de meer dan verdrievoudiging van de deelnemerspopulatie van Pensioenfonds MSD leidt tot financieel voordeel dan wel nadeel. De vice-voorzitter legt uit dat dit afhankelijk is van de leeftijd van de deelnemerspopulatie; is er sprake van een jonge deelnemerspopulatie of juist van een oudere deelnemerspopulatie? De gemiddelde leeftijd van de SPPF-populatie en de Pensioenfonds MSD-populatie zijn echter nagenoeg gelijk. De gemiddelde leeftijd is 44 jaar en het gemiddelde dienstverband is 13 jaar.

Pensioenfonds MSD was in verhouding tot SPPF klein en door de integratie van beide pensioenfonds is het belegd vermogen enorm toegenomen. Hierdoor kan gebruik worden gemaakt van schaalvoordelen. Met meer massa kan het Pensioenfonds op beleggingsgebied betere overeenkomsten sluiten en kan het fonds vaak ook op strategisch gebied betere beslissingen nemen. Anderzijds zal het fonds weer iets kleiner worden in verband met de carve-out van API naar Aspen. De vice-voorzitter vervolgt dat het geïntegreerde Pensioenfonds MSD absoluut gezien nog steeds een relatief klein pensioenfonds is. Een klein pensioenfonds wil niet persé zeggen dat het fonds slechter presteert dan een groot pensioenfonds en dat het fonds geen bestaansrecht heeft. Het is op dit moment niet aan de orde dat Pensioenfonds MSD de pensioenverplichtingen zou willen overdragen aan een verzekeraar.

De vice-voorzitter geeft vervolgens een toelichting op de beleggingsportefeuille (beleggingsmix) per 31 december 2012. Het vermogen van het Pensioenfonds is redelijk voorzichtig (prudent) belegd.

De beleggingsmix per 31 december 2012 zag er als volgt uit:

- Long Duration Fonds (LDI-40)	42%
- Aandelen wereldwijd	24%
- Overheidsobligaties	20%
- Onroerend goed	2%
- Bedrijfsobligaties	5%
- Aandelen opkomende markten	4%
- Liquide posities (bank)	3%

Het belegd vermogen in aandelen is relatief klein en dit is, wederom achteraf gezien, in de afgelopen jaren ook gunstig geweest voor het fonds. De vice-voorzitter geeft aan dat over de overheidsobligaties in de beleggingsportefeuille binnen het bestuur uitvoerige discussies zijn gevoerd. Het ging dan over de betrouwbaarheid van Zuid-Europese landen zoals Griekenland, Italië en Spanje waarbij het bestuur zich de vraag heeft gesteld in hoeverre het Pensioenfonds nog de overheidsobligaties van deze landen moest blijven aanhouden. Het bestuur heeft toen besloten om de overheidsobligaties van deze risicovolle landen te verruilen voor overheidsobligaties van Nederland en Duitsland. Het bestuur heeft toen bewust gekozen voor lagere rentes op de desbetreffende overheidsobligaties en voor een hogere mate van zekerheid.

Het beleggingsrendement van het Pensioenfonds bedroeg over 2012 14,3%. De vice-voorzitter merkt op dat de beleggingsportefeuille sinds 2009 goede rendementen heeft behaald, maar dat duidelijk is dat de rente belangrijker is voor het effect op de hoogte van de dekkingsgraad. De aan DNB gerapporteerde dekkingsgraad bedroeg ultimo 2012 122,0%. De marktwaarde-dekkingsgraad bedroeg ultimo 2012 113,9%. De vice-voorzitter geeft nogmaals aan dat de marktwaarde-dekkingsgraad bepalend blijft voor het beleid van het fonds. Het in 2006 ingezette beleid is bepaald op basis van de marktwaarde-dekkingsgraad. Het Vereist vermogen van het Pensioenfonds bedroeg per ultimo 2012 110%. Ook hier valt naar de mening van de vice-voorzitter uit af te leiden dat het Pensioenfonds prudent belegt. DNB vergelijkt de DNB-dekkingsgraad met het Vereist Vermogen van een pensioenfonds.

Aangezien het Vereist Vermogen van het Pensioenfonds ultimo 2012 110% bedroeg heeft het Pensioenfonds geen reserve- of dekkingstekort. De DNB-dekkingsgraad bedroeg ultimo oktober 2013 131,1% en de marktwaarde-dekkingsgraad bedroeg ultimo oktober 2013 123,2%. Pensioenfonds MSD heeft een relatief goede financiële positie. Maar ook Pensioenfonds MSD is niet geheel ontkomen aan de gevolgen van de wereldwijde financiële crisis. De vice-voorzitter wijst erop dat Pensioenfonds MSD vóór de financiële crisis (eind 2007) nog een dekkingsgraad van circa 160% had.

Vragen/opmerkingen in Oss en Boxmeer:

Een van de aanwezigen stelt de vraag of genoemde dekkingsgraden betrekking hebben op de gecombineerde vermogens van SPPF en Pensioenfonds MSD. De vice-voorzitter antwoordt dat dit het geval is bij de dekkingsgraadcijfers per 31 oktober 2013. Ten behoeve van de berekening van deze cijfers zijn de separate beleggingsportefeuilles en de verplichtingen van beide fondsen bij elkaar gevoegd en is rekening gehouden met de vordering op de werkgever in verband met de transitiestorting. De vice-voorzitter geeft aan dat er momenteel hard wordt gewerkt om de beleggingsportefeuille van SPPF over te hevelen naar Pensioenfonds MSD en de transitiestorting van de werkgever te finaliseren. Deze transitiestorting is door de werkgever toegezegd om de dekkingsgraad van SPPF gelijk te trekken tot de dekkingsgraad van Pensioenfonds MSD. Op de vraag of het bedrag van de uiteindelijke transitiestorting van de werkgever bekend is, antwoordt de vice-voorzitter dat deze naar verwachting tussen de €150 en €200 miljoen zal gaan bedragen. Bij het samengaan van beide pensioenfondsen en de totstandkoming van de CAO is gecommuniceerd dat de werkgever circa €200 miljoen zou bijstorten om de dekkingsgraad van SPPF naar het niveau van Pensioenfonds MSD te tillen. Op dit moment vindt de finetuning van de

benodigde storting plaats. Desgevraagd deelt de vice-voorzitter mede dat de uiteindelijke bijstorting van de werkgever geen gevolgen heeft voor de onderhandelingen voor een nieuwe CAO per 1 januari 2014.

Vervolgens wordt de vraag gesteld of Pensioenfonds MSD het criterium hanteert om op ethisch verantwoorde wijze te beleggen. De vice-voorzitter antwoordt dat dit onderwerp heel concreet aan de bestuurstafel aan de orde is geweest. Pensioenfonds MSD heeft naar aanleiding daarvan het uitsluitingenbeleid op hoofdlijnen geëxpliciteerd aan de vermogensbeheerders. Zo wenst Pensioenfonds MSD bijvoorbeeld geen beleggingen te hebben in ondernemingen die clusterbommen/clustermunitie of wapens fabriceren. Echter, door te beleggen in beleggingsfondsen is het moeilijk tot in detail te traceren waarin belegd wordt. Indien de beleggingsfondsen beleggingen in de metaalsector bevatten, kan niet 100% worden uitgesloten dat enig metaal uiteindelijk wordt gebruikt voor het fabriceren van clusterbommen/clustermunitie of wapens. Op de opmerking dat het pensioenfonds wel bewust voor duurzaam beleggen zou kunnen kiezen, antwoordt mevrouw Van Onzenoort dat het bestuur destijds ook hiernaar heeft gekeken. Er is geïnventariseerd welke beleggingsfondsen voldeden aan de eisen en de te verwachten rendementen en er bleek toen geen geschikte beleggingsfondsen voorhanden te zijn. Mevrouw Van Onzenoort zal dit punt evenwel weer eens aan de orde stellen in een volgende bestuursvergadering.

Vragen/opmerkingen in Boxmeer:

Naar aanleiding van een vraag of met beleggingen alleen de aandelen worden bedoeld, deelt de vice-voorzitter mede dat met beleggingen de gehele beleggingsportefeuille wordt bedoeld. Dit zijn dus de aandelen maar ook de obligaties, het LDI-fonds en het onroerend goed. Als de waarde van de beleggingsportefeuille hoger is dan de verplichtingen van het Pensioenfonds (het bedrag dat het Pensioenfonds nu nodig heeft om straks de pensioenuitkeringen te kunnen doen), heeft het Pensioenfonds een hogere dekkingsgraad dan 100%.

Vervolgens wordt de vraag gesteld of en wanneer het aandelenbelang in de beleggingsportefeuille wordt verhoogd van 24% naar bijvoorbeeld 50%? Het ligt volgens de vraagsteller voor de hand dat aandelen op het dieptepunt van de koersen worden aangekocht en spreker vraagt wanneer Pensioenfonds MSD aandelen gaat bijkopen. De vice-voorzitter beaamt dat dit verleidelijk is, maar geeft aan dat het bestuur niet in strijd mag handelen met zijn eigen vastgestelde beleggingsbeleid. Het bestuur streeft ernaar een consistent beleid te voeren. Het huidige beleggingsbeleid is gebaseerd op een ALM-studie uit 2006 en 2011/2012. Binnen het vastgestelde beleid heeft het bestuur wel enige vrijheid om met "gezond verstand" en in bijzondere situaties gemotiveerd en goed onderbouwd af te wijken van het beleid. De vice-voorzitter verwijst in dit kader naar de wijziging in de obligatieportefeuille, waarbij de obligaties van Griekenland, Italië, Spanje zijn vervuild voor overheidsobligaties van Nederland en Duitsland. Het is evenwel niet mogelijk om nu speculatief en ad hoc veel aandelen bij te kopen. Mogelijk leiden de uitkomsten van de nieuwe ALM-studie tot een wijziging van het beleggingsbeleid.

Op de vraag wat destijds de succesfactor van Pensioenfonds MSD is geweest van het behalen van een dekkingsgraad van 160% antwoordt de vice-voorzitter dat deze dekkingsgraad onder meer te danken was aan de hausse op de beurzen en dat Pensioenfonds MSD tegelijkertijd op basis van het destijds geldende beleggingsbeleid toen een groter belang in aandelen had ten opzichte van obligaties.

4. Beleidskader en toeslagverlening 2013

De vice-voorzitter licht nogmaals toe dat het bestuur op basis van de ALM-studie in 2006 een beleidskader voor het toeslag-, premie- en beleggingsbeleid heeft vastgesteld dat afhankelijk is van de marktwaarde-dekkingsgraad (op basis van de zuivere markttrente) en niet op basis van de DNB-dekkingsgraad (UFR en drie-maands-middeling). Voor de toepassing van het toeslag-, premie- en beleggingsbeleid wordt de marktwaarde-dekkingsgraad vergeleken met de beleidsgrenzen. Het beleidskader is vastgelegd in het bedrijfsplan (de actuariële en bedrijfstechnische nota, ABTN) van Pensioenfonds MSD. De vice-voorzitter licht vervolgens de verschillende beleidsgrenzen voor het toeslag- en premiebeleid in het beleidskader toe. Spreker wijst er op dat de beleidsgrenzen richting aangeven, maar geen rechten (garanties) inhouden. Zo is het bijvoorbeeld geen automatisme dat bij het bereiken van een bepaalde beleidsgrens een toeslagverlening volgt. Een toeslagverlening is altijd voorwaardelijk en afhankelijk van de financiële positie van Pensioenfonds MSD. Wél heeft het bestuur de intentie om de beleidsgrenzen te volgen.

Toeslagverlening is voor iedereen belangrijk en is van toepassing op zowel de actieve deelnemers als de inactieven van Pensioenfonds MSD. Uitgangspunt voor de toeslagverlening aan de actieve deelnemers is de algemene component van de loonontwikkeling bij MSD gedurende de periode 1 april tot en met 31 maart voorafgaande aan het tijdstip van de toeslagverlening (1 juli). Uitgangspunt voor de toeslagverlening aan de inactieven is de door het Centraal Bureau van de Statistiek vastgestelde afgeleide consumentenprijsindex, ontwikkeling van april tot april.

Met inachtneming van de financiële positie en na de actuaris hierover te hebben gehoord, heeft het bestuur unaniem besloten om geen toeslagen te verlenen per 1 juli 2013. In de administratie van Pensioenfonds MSD wordt de gemiste toeslagverlening per individu bijgehouden. Indien de financiële positie van Pensioenfonds MSD daar de mogelijkheid toe biedt (de marktwaarde-dekkingsgraad is hoger dan 145%), kan gestart worden met het verlenen van extra toeslagen ter compensatie van in het verleden niet-verleende toeslagen. Indien de marktwaarde-dekkingsgraad hoger is dan 180% kan de pensioenpremie worden verlaagd.

Tot 2008 was de marktwaarde-dekkingsgraad hoger dan 140% en gold een standaard doorsneepremie van 24,6% van de pensioengrondslagsom. Vanaf 2008 is de maximale pensioenpremie van toepassing (30% van de pensioengrondslagsom). De werknemer betaalt hiervan zelf 5,2% over het vast jaarsalaris minus de franchise (eventueel verhoogd met 5% van de ploegendiensttoeslag) en daarnaast nog een geringe premie voor de verzekering van een pensioenuitkering bij arbeidsongeschiktheid (0,13% voor WGA-hiaat en indien van toepassing 1% voor excedent-pensioen); de rest van de premie (het overgrote deel) wordt door de werkgever betaald. De totale minimale en maximale pensioenpremie zijn in het verleden afgesproken door CAO-partijen en zijn vastgelegd in de uitvoeringsovereenkomst tussen de werkgever en Pensioenfonds MSD. De vice-voorzitter geeft aan dat de werkgever de pensioenpremie niet eenzijdig kan verhogen.

Vragen/opmerkingen in Oss:

De vraag wordt gesteld of getornd kan worden aan de uitgangspunten voor toeslagverlening aan de actieven en inactieven: kunnen de actieven bijvoorbeeld een toeslag op basis van de prijsindex krijgen als deze hoger is dan de algemene component van de loonontwikkeling bij MSD? De vice-voorzitter antwoordt dat dit niet het geval is: in dat geval worden twee verschillende toeslagpercentages toegekend in lijn met de van toepassing zijnde uitgangspunten. Het bestuur zal het vastgestelde toeslagbeleid blijven volgen.

Vervolgens wordt opgemerkt dat het toeslagbeleid van het Pensioenfonds gericht is op de Haarlem-populatie. De vraag wordt gesteld of het toeslagbeleid wordt aangepast nu de voormalig SPPF-verzekerden van de ondernemingslocaties in Oss en Boxmeer worden toegevoegd aan het Pensioenfonds en de voormalig SPPF-verzekerden een ander toeslagbeleid kenden. De vice-voorzitter antwoordt dat het toeslagbeleid voor de gehele populatie van het Pensioenfonds geldt en niet alleen voor de Haarlem-populatie. Wel laat het bestuur in de nieuwe ALM-studie diverse scenario's doorrekenen, waarbij het te voeren toeslagbeleid, premiebeleid en beleggingsbeleid in onderlinge samenhang worden bekeken. Naar aanleiding van de uitkomsten van deze ALM-studie zal het bestuur zich beraden of het vastgestelde beleidskader nog steeds opportuun is voor 2014 en de volgende jaren of dat het beleidskader dient te worden aangepast.

Op de vraag in hoeverre Pensioenfonds MSD afhankelijk is van MSD antwoordt de vice-voorzitter dat Pensioenfonds MSD uitvoerder is van de pensioenregeling van MSD en dat het bestuur verantwoordelijk is voor het pensioenfonds. Het bestuur dient daarbij alle belangen evenredig te behartigen. Als MSD failliet zou gaan dan zal geen pensioenpremie meer worden afgedragen aan Pensioenfonds MSD. Het bestuur zal dan waarschijnlijk het besluit tot overdracht van de pensioenverplichtingen naar een verzekeraar in overweging nemen. Desgevraagd geeft de vice-voorzitter aan dat MSD niet zomaar geld uit Pensioenfonds MSD kan onttrekken.

Op de vraag of de werkgever wel de pensioenpremiebijdrage kan verlagen, antwoordt de vice-voorzitter dat dit tussentijds alleen mogelijk is bij een ingrijpende wijziging van omstandigheden. Er is als het ware sprake van een driehoeksverhouding tussen werkgever, werknemer en pensioenfonds, waarbij de afspraken onderling zijn vastgelegd in overeenkomsten. De tussen werkgever en werknemer gemaakte afspraken zijn vastgelegd in de pensioenovereenkomst (onderdeel van de CAO) en de tussen werkgever en pensioenfonds gemaakte afspraken zijn vastgelegd in een uitvoeringsovereenkomst. Deze afspraken kunnen dus niet willekeurig worden aangepast.

Vragen/opmerkingen in Boxmeer:

In antwoord op een vraag voor welke periode het beleidskader is vastgesteld antwoordt de vice-voorzitter dat het beleidskader is gebaseerd op een ALM-studie. Het bestuur laat eens per vijf jaren een ALM-studie uitvoeren. De grenzen in het beleidskader worden wel elk jaar getoetst en indien nodig aangepast. Op basis van de nieuwe ALM-studie zal het bestuur bepalen of het huidige beleidskader nog steeds opportuun is voor 2014 en volgende jaren of dat het beleidskader wordt aangepast.

Vervolgens wordt de vraag gesteld wat de invloed van een pensioenpremiestijging (bijvoorbeeld 10%) is op de dekkingsgraad. De vice-voorzitter antwoordt dat de invloed waarschijnlijk gering is. Het effect is mede afhankelijk van de leeftijd van de deelnemerspopulatie. De beweging van de stand van de marktrente heeft het grootste effect op de dekkingsgraad.

5. Toelichting integratie van Pensioenfonds MSD met Stichting Schering-Plough Pensioenfonds (SPPF)

De vice-voorzitter geeft vervolgens een toelichting op de integratie van Pensioenfonds MSD en SPPF.

Vóór 31 december 2012 waren er twee verschillende pensioenregelingen voor de werknemers van MSD binnen Nederland en waren er twee pensioenfonds. In de pensioenregeling van MSD ondergebracht in het Pensioenfonds MSD vindt de opbouw van ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen op kapitaalbasis (opbouwbasis) plaats; in de pensioenregeling van Schering-Plough (ondergebracht in SPPF) vond tot een salaris van € 60.000,- de opbouw van

ouderdomspensioen op kapitaalbasis plaats en was het nabestaandenpensioen op risicobasis verzekerd. Voor het gedeelte van de salarissen dat hoger is dan € 60.000,- was bij SPPF een beschikbaar premiestelsel gefaciliteerd.

Verder kende SPPF een hogere pensioengrondslag, waarmee in dit verband wordt bedoeld dat over meer (variabele) inkomenscomponenten pensioen werd opgebouwd. Pensioenfonds MSD kent een hogere pensioenpremie, maar hiervan wordt een groot gedeelte door de werkgever gedragen.

Pensioenfonds MSD kende vóór de integratie een hogere dekkingsgraad dan SPPF.

Met betrekking tot de beleggingen voert Pensioenfonds MSD een prudenter beleid dan SPPF voerde. Wat de governance van het fonds betreft heeft Pensioenfonds MSD geen deelnemersraad, maar organiseert het bestuur jaarlijks een deelnemersvergadering. SPPF had wel een deelnemersraad, maar kende geen jaarlijkse deelnemersvergadering.

Vanaf 1 januari 2013 geldt één CAO voor MSD Nederland met één pensioenregeling. De werkgever heeft gekozen voor de pensioenregeling van Pensioenfonds MSD en uitvoering van die regeling door –het bestaande- Pensioenfonds MSD. De opbouw van de pensioenaanspraken vindt vanaf 1 januari 2013 voor alle werknemers van alle MSD vestigingen plaats binnen Pensioenfonds MSD en de tot 1 januari 2013 bij SPPF opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenuitkeringen zijn per 1 september 2013 door middel van een collectieve waardeoverdracht overgedragen van SPPF naar Pensioenfonds MSD. Merck & Co Inc. zal een storting in Pensioenfonds MSD doen om de dekkingsgraad van SPPF te verhogen naar het niveau van de dekkingsgraad van Pensioenfonds MSD. De administratie van Pensioenfonds MSD is uitbesteed aan AZL NV, te Heerlen. Na de afwikkeling van de collectieve waardeoverdracht zal SPPF liquideren.

De vice-voorzitter vervolgt dat intussen per 1 oktober 2013 een carve-out naar Aspen heeft plaatsgevonden. De ontvlechting van Aspen en Pensioenfonds MSD is nog niet gereed. Er vinden diverse deelprojecten en activiteiten plaats met betrekking tot de overdracht van pensioenaanspraken en pensioenrechten en een deel van de beleggingsportefeuille naar Aspen. De Aspen-medewerkers hebben de keuze voorgelegd gekregen om de per 31 december 2013 opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenuitkeringen wel of niet over te dragen naar de nieuwe pensioenuitvoerder van Aspen. Aspen heeft ervoor gekozen om de pensioenregeling onder te brengen bij de verzekeringsmaatschappij Delta Lloyd. Het deel van de storting van Merck & CO Inc uit hoofde van de integratie van Pensioenfonds MSD en SPPF, dat betrekking heeft op de Aspen-medewerkers, zal mee overgedragen worden naar Delta Lloyd. Het bestuur is van mening dat dit een faire deal is.

Het bestuur rapporteert overigens regelmatig aan DNB over de integratie, de carve-out naar Aspen en de stand van zaken met betrekking tot de collectieve waardeoverdrachten.

Om de integratie gestalte te geven heeft het bestuur een aparte projectstructuur opgezet. De stuurgroep bestaat uit de heer De Wuffel (de projectcoördinator), de heer Koning (namens bestuur Pensioenfonds MSD), de heer Manning/Van der Valk (namens bestuur SPPF) en mevrouw Van Onzenoort/de heer Mattijssen (namens de werkgever). De stuurgroep wordt voorzien van actuariael advies (Mercer) en juridisch advies (Houthoff Buruma). PWC is betrokken bij de uitvoering van de controles.

De stuurgroep wordt vervolgens bijgestaan door de projectgroepen Communicatie, Collectieve Waardeoverdracht (inclusief juridische zaken), Administratie (inclusief toekomstige pensioenopbouw) en Beleggingen.

De projectgroep Communicatie heeft zich gebogen over de wijze van communicatie over de integratie aan de voormalige SPPF-verzekerden en de Pensioenfonds MSD-verzekerden. In de werkgroep communicatie werd met twee tijdsbalken gewerkt, waarin voor de specifieke doelgroep (SPPF-populatie of Pensioenfonds MSD-populatie) is aangegeven wat en op welk moment aangeleverd en gecommuniceerd moet worden. Het bestuur heeft soms moeten

slutten aan die termijnen, maar heeft zorgvuldigheid en nauwkeurigheid laten prevaleren boven snelheid. OBS kende bijzondere pensioensoorten en de projectgroep Collectieve Waardeoverdracht heeft deze verschillende soorten eerst goed moeten analyseren teneinde deze administratief gezien goed over te kunnen nemen in de pensioenadministratie. De juridische vastlegging van de collectieve overdracht is zeer complex en de stuurgroep heeft hierover juridisch advies ingewonnen van ter zake kundige experts. De zogenoemde tripartite overeenkomst tussen de werkgever, SPPF en Pensioenfonds MSD is afgerond en een aantal projectgroepen zijn inmiddels opgeheven.

Het gehele integratieproject was omvangrijk en complex, maar is door de grote inzet van alle betrokken partijen tot een succesvol einde gebracht.

De vice-voorzitter geeft nog een toelichting op de communicatie-uitingen vanaf 1 januari 2014 van het Pensioenfonds naar de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden. Deze zijn nog eens op een rij gezet in een tijdsbalk en de vice-voorzitter licht deze toe. Hij geeft aan dat de pensioengerechtigden van SPPF tot en met 31 december 2013 hun pensioenuitkering via Syntrus Achmea ontvangen. Ook zullen zij nog hun jaaropgave over 2013 van Syntrus Achmea ontvangen. Vanaf 1 januari 2014 zullen deze pensioengerechtigden hun pensioenuitkering via AZL ontvangen. In het eerste kwartaal 2014 zullen alle actieven en gewezen deelnemers van de voormalige SPPF-populatie een Uniform Pensioenoverzicht (UPO) van AZL ontvangen, waarop de stand per 1 januari 2013 is weergegeven. Hierin zijn de per 31 december 2012 bij SPPF opgebouwde pensioenaanspraken omgerekend naar aanspraken bij Pensioenfonds MSD. Desgevraagd deelt de vice-voorzitter mede dat SPPF geen afzonderlijk UPO per 31 december 2012 heeft verzonden. De vice-voorzitter deelt voorts mede dat in de tijdsbalk is opgenomen dat de actieven naar verwachting medio 2014 een inlogcode voor de pensioenplanner zullen ontvangen. De vice-voorzitter licht toe dat het bestuur door nieuwe wetgeving dient na te denken over de pensioenregeling in 2014. Mogelijk dat de gevolgen van een wijziging van de pensioenregeling de planning met betrekking tot de pensioenplanner doorkruist en de inlogcode pas later kan worden verstrekt.

Zoals eerder besproken in deze vergadering dient het bestuur op korte termijn een besluit te nemen over het nieuwe bestuursmodel dat uiterlijk 1 juli 2014 dient te zijn geïmplementeerd. De denkrichting van het bestuur is om het bestuur uit te breiden met twee nieuwe bestuurders, waarvan één vertegenwoordiger van de voormalig SPPF-verzekerden van de ondernemingslocatie in Oss en één vertegenwoordiger van de ondernemingslocatie in Boxmeer. De vice-voorzitter wijst erop dat dit ook de denkrichting van het bestuur zou zijn indien er geen wettelijke verplichting zou zijn tot invoering van een nieuw bestuursmodel. Het bestuur zal in zijn bestuursvergadering op 17 december a.s., na advies van het Verantwoordingsorgaan, een besluit nemen over het nieuwe bestuursmodel.

Daarnaast dient het bestuur over te gaan naar één beleggingsbeleid, gebaseerd op de uitkomsten van de nieuwe ALM-studie. Vraagstukken die hierbij onder meer aan de orde zijn hebben betrekking op wel of geen verandering van het huidige beleggingsbeleid, het renteafdeckingsbeleid en de impact van het beleggingsbeleid op het toeslagbeleid. Het bestuur denkt erover om het afdeckingspercentage van 100% van het renterisico te verlagen.

Vragen/opmerkingen in Oss:

De vraag wordt gesteld in hoeverre de carve-out naar Aspen de tijdslijnen met betrekking tot de integratie van SPPF en Pensioenfonds MSD heeft beïnvloed en wellicht complexer heeft gemaakt. De vice-voorzitter antwoordt dat niemand vooraf had bedacht dat het integratie-project zo'n groot project zou zijn. De carve-out naar Aspen heeft een extra project binnen een project gecreëerd en heeft volgens de vice-voorzitter zeker geleid tot onder druk gezette tijdslijnen.

De vraag komt aan de orde bij wie de kosten van het hele integratie-project worden neergelegd. De vice-voorzitter antwoordt dat deze kosten door de onderneming MSD worden betaald en dat deze kosten niet ten laste gaan van de collectieve waardeoverdracht van de opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten van de voormalig SPPF-verzekerden naar Pensioenfonds MSD.

Vragen/opmerkingen in Boxmeer:

Op de vraag wat de consequenties zijn voor de medewerkers van Aspen antwoordt de vice-voorzitter dat deze personen (circa 950) tot en met 31 december 2013 deelnemer blijven van Pensioenfonds MSD. Aspen heeft ervoor gekozen om de pensioenregeling bij Delta Lloyd onder te brengen en vanaf 1 januari 2014 zullen deze personen hun pensioen opbouwen bij Delta Lloyd. Per 31 december 2013 zullen de opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten door middel van een collectieve overdracht worden overgedragen naar Delta Lloyd.

Vervolgens wordt opgemerkt dat in het kader van de reorganisaties binnen MSD een aantal mensen boventallig worden verklaard. Indien deze mensen hun pensioenaanspraken overdragen naar een ander pensioenfonds zal er sprake zijn van een kapitaalvlucht. De vraag wordt gesteld in hoeverre dit invloed heeft op de financiële positie van Pensioenfonds MSD. De vice-voorzitter antwoordt dat dit mede afhangt van de salarissen en het arbeidsverleden van de betreffende personen. Een hoger salaris en langer arbeidsverleden brengt een hoger uitgaand kapitaal met zich mee. De actuarissen nemen hiervoor bepaalde aannames mee in de financiële analyses.

6. Ontwikkelingen 2014 en verder

Het bestuur dient zich te buigen over de wettelijke wijzigingen vanaf 1 januari 2014. Vanaf 1 januari 2014 mag het pensioenopbouwpercentage fiscaal gezien voor middelloonregelingen maximaal 2,15% per jaar bedragen en wordt de pensioenleeftijd voor deze nieuwe maximale pensioenopbouw van 2,15% 67 jaar. Dit betekent dat de huidige pensioenregeling vanaf 1 januari 2014 fiscaal bovenmatig is, indien de pensioenregeling niet wordt aangepast. De werkgever is momenteel in gesprek met de vakbonden over de nieuwe CAO per 1 januari 2014 en het voorstel ligt op tafel om het pensioenopbouwpercentage te verlagen naar 2,15% en de pensioenleeftijd voor nieuw op te bouwen pensioenaanspraken te verhogen naar 67 jaar. Het bestuur zal zich verder in 2014 buigen over de gevolgen van het waarschijnlijk per 1 januari 2015 ingaande nieuw Financieel Toetsingskader. Hiertoe zal evenwel eerst het definitieve wetsvoorstel van staatssecretaris mevrouw Klijnsma worden afgewacht.

In het kader van de Wet versterking bestuur pensioenfonds dient het bestuur in 2014 het nieuwe bestuursmodel te implementeren. Het bestuur heeft onlangs tijdens een trainingsdag intensief gediscussieerd over de verschillende bestuursmodellen. Het bestuur is er geen voorstander van dat het bestuur bestaat uit externe (onafhankelijke) bestuurders. De huidige bestuurders kennen de onderneming en de geschiedenis van de onderneming en staan dicht bij de deelnemers en pensioengerechtigden en andere belanghebbenden. Het bestuur heeft het gevoel dat onafhankelijke bestuurders meer op afstand staan en kunnen leiden tot een verminderd draagvlak. Het bestuur heeft met de visitatiecommissie tijdens de laatste visitatie gesproken over onafhankelijke besturen versus paritaire besturen en grote versus kleine besturen. Hier kwam naar voren dat kleine besturen en pensioenfonds niet per definitie slechter presteren dan grote besturen en pensioenfonds. Belangrijk is dat men deskundig is en op de hoogte is van alle ontwikkelingen en dat men transparant is, zijn/haar mening durft te verkondigen, men elkaar binnen het bestuur durft te bekritisieren, dat men discussies voert over de onderwerpen en dat er sprake is van hoor en wederhoor. De gedachtegang van het bestuur is om het huidige (paritaire)

bestuur te continueren. Inherent aan de voortzetting van het paritair model is de voortzetting van het Verantwoordingsorgaan. Als Intern Toezichtorgaan denkt het bestuur aan een visitatiecommissie waarbij de visitatie jaarlijks zal moeten plaatsvinden in plaats van drie-jaarlijks. Op 17 december a.s. vindt de gezamenlijke vergadering van het bestuur en Verantwoordingsorgaan plaats en zal het bestuur zijn opvattingen ten aanzien van het bestuursmodel presenteren aan en bespreken met het Verantwoordingsorgaan.

Vragen/opmerkingen in Oss:

Een van de aanwezigen merkt op dat hij het vreemd vindt dat het bestuur de keuze voor het nieuwe bestuursmodel als een interne discussie beschouwt. Spreker zou verwacht hebben dat het bestuur van Pensioenfonds MSD de mening van het voormalige SPPF-bestuur zou hebben gepeild. Spreker uit zijn teleurstelling hierover. De vice-voorzitter geeft aan dat het SPPF-bestuur gewend is in een andere governance structuur en op een andere manier te werken dan het bestuur van Pensioenfonds MSD. Het bestuur van Pensioenfonds MSD heeft zijn eigen ervaringen en eigen werkwijze.

Een andere aanwezige merkt op dat door de samenvoeging van Pensioenfonds MSD en SPPF de populatie van het Pensioenfonds meer dan verdubbeld is, terwijl de voormalig SPPF-verzekerden nog niets gehoord hebben over de uitgangspunten van het bestuur ten aanzien van een eventuele invulling van zetels in het bestuur en Verantwoordingsorgaan door voormalig SPPF-verzekerden. Spreker geeft aan dat in elk geval een vertegenwoordig van de voormalig SPPF-verzekerden in het Verantwoordingsorgaan handig zou zijn.

De vice-voorzitter heeft begrip voor deze opmerkingen en deelt mede dat het bestuur deze zeker zal meenemen in zijn overleg met het Verantwoordingsorgaan en bestuursvergadering op 17 december a.s. Verder wijst de vice-voorzitter nogmaals op zijn eerder gemaakte opmerking dat de meeste huidige bestuurders en leden van het Verantwoordingsorgaan een functie binnen MSD hebben, waarbij ze verantwoordelijk zijn voor alle werknemers van MSD Nederland. Ze staan voor de belangen van alle werknemers ook al hebben zij als ondernemingsstandplaats Haarlem. Verder merkt de voorzitter op dat een verdubbeling van het aantal zetels in het bestuur en Verantwoordingsorgaan ook geen optie is, omdat het bestuur meent dat een kleiner bestuur en Verantwoordingsorgaan efficiënter kan werken.

Vervolgens wordt door een van de aanwezigen opgemerkt dat bij de oprichting van SPPF bewust gekozen is voor de instelling van een deelnemersraad. De medewerkers wilden meer controle kunnen uitvoeren op het reilen en zeilen van het fonds. Spreker mist een deelnemersraad bij Pensioenfonds MSD. De vice-voorzitter legt uit dat het Pensioenfonds geen ervaringen heeft met een deelnemersraad en dat hij derhalve geen oordeel kan uitspreken of het hebben van een deelnemersraad wel of niet goed is. Het bestuur van Pensioenfonds MSD heeft in het verleden gekozen voor directe vertegenwoordiging van gepensioneerden in het bestuur en voor het organiseren van een jaarlijkse deelnemersvergadering, waaraan alle (gewezen) deelnemers en gepensioneerden kunnen deelnemen. De governance structuur van Pensioenfonds MSD lijkt naar volle tevredenheid te functioneren. De vice-voorzitter geeft voorts aan dat het gremium deelnemersraad op grond van de gewijzigde wetgeving vanaf 1 juli 2014 niet meer bestaat.

Een van de aanwezigen is lid van de deelnemersraad van SPPF. Hij deelt mede dat hij met de voorzitter van Pensioenfonds MSD, de heer Mattijssen, heeft gesproken en dat de voorzitter heeft toegezegd om in de deelnemersraad van SPPF uitleg te geven over het gekozen bestuursmodel van Pensioenfonds MSD. De leden van de deelnemersraad van SPPF kunnen dan nog vragen stellen en eventueel suggesties doen. Verder geeft spreker aan dat de voorzitter eveneens heeft aangegeven dat de huidige vacature binnen het Verantwoordingsorgaan van Pensioenfonds MSD bewust nog niet is ingevuld en dat het bestuur voornemens is het bestuur met twee bestuurders uit te breiden, zodat deze zetels kunnen worden ingevuld door vertegenwoordigers van de

voormalige SPPF-verzekerden uit Oss en Boxmeer. Spreker hoopt dat dit de aanwezigen ietwat gerust stelt en dat hieruit blijkt dat het bestuur van Pensioenfonds MSD werkt aan het hebben van een afspiegeling van vertegenwoordigers van Oss en Boxmeer in het bestuur en Verantwoordingsorgaan.

Spreker wordt hierin gesteund door een lid van het Verantwoordingsorgaan van SPPF. Dit lid van het Verantwoordingsorgaan geeft aan dat de Verantwoordingsorganen van Pensioenfonds MSD en SPPF circa twee jaar geleden met elkaar hebben gesproken. Beide Verantwoordingsorganen hebben hun standpunten uitgewisseld over de gewenste structuur van het fonds en zaten op één lijn.

De vice-voorzitter deelt mede dat het bestuur de ter vergadering gemaakte opmerkingen over het nieuwe bestuursmodel en de beoogde vertegenwoordiging van de voormalig SPPF-verzekerden van de ondernemingslocaties in Oss en Boxmeer in het Bestuur en Verantwoordingsorgaan zal meenemen in zijn besluitvorming over het nieuwe bestuursmodel. Het bestuur zal vervolgens communiceren over het besluit en de achtergronden van het besluit toelichten.

7. Rondvraag

De vice-voorzitter deelt mede dat voor het eerst deze deelnemersvergadering in Oss en Boxmeer heeft plaatsgevonden en dat dit onderdeel gaat uitmaken van het regulier proces. In 2014 zal opnieuw een deelnemersvergadering worden georganiseerd.

Vragen/opmerkingen in Oss:

Er wordt naar aanleiding van het nieuw pensioenakkoord een vraag gesteld over de consequenties van het oprekken van de pensioenleeftijd naar 67 jaar. Mevrouw Van Onzenoort legt uit dat het opbouwpercentage iets wordt verlaagd, waardoor vanaf 1 januari 2014 jaarlijks (maar wel tot 67 jaar in plaats van 65 jaar) kleinere blokjes pensioen worden opgebouwd. De reeds opgebouwde pensioenaanspraken met pensioenleeftijd 65 zullen collectief actuarieel neutraal worden omgezet naar pensioenleeftijd 67: de aanspraken worden dan verhoogd (opgerent) omdat het pensioen (volgens de nieuwe standaardpensioendatum) twee jaar later ingaat. Dit wil evenwel niet zeggen dat het pensioen per sé op leeftijd 67 jaar dient in te gaan. Het is mogelijk om het pensioen vervroegd te laten ingaan. Bij vervroegde pensioeningang wordt het pensioen vervolgens weer verlaagd (gekort). De actuariële tarieven voor verhoging en verlaging worden jaarlijks vastgesteld en gebaseerd op onder andere de rente en de grondslagen voor levensverwachting. Bij een pensioeningang in 2014 heeft de collectieve oprenting naar pensioenleeftijd 67 jaar en het vervolgens op 65 jaar laten ingaan van het pensioen, geen (individuele) consequenties voor de hoogte van het pensioen. Bij vervroegde pensioeningang in de jaren 2015 en later kunnen er (kleine) verschillen ontstaan omdat de tarieven jaarlijks op basis van een andere rekenrente en mogelijk andere sterftegrondslagen worden vastgesteld.

Vervolgens wordt de vraag gesteld of bij de verschuiving van de AOW-leeftijd ook het prepensioen langer wordt uitgekeerd. Spreker is 65 jaar geworden in december 2013 en zal pas in februari 2014 een AOW-uitkering gaan ontvangen. In januari 2014 zal het ouderdomspensioen ingaan en spreker vraagt of het prepensioen langer wordt doorbetaald. De vice-voorzitter antwoordt dat dit niet het geval zal zijn. Personen die een zogenoemd AOW-gat hebben kunnen bij de Sociale Verzekeringsbank een overbruggingsregeling aanvragen.

Vervolgens wordt de vraag gesteld of de slides van de presentatie van de vice-voorzitter verstrekt kunnen worden aan de aanwezigen. De vice-voorzitter antwoordt dat nagedacht zal worden of de

presentatie op het openbare gedeelte van de website van het Pensioenfonds zal worden geplaatst of naar de bekende e-mailadressen van de aanwezigen zal worden verzonden.

Tot slot wordt de vraag gesteld waarom gewezen deelnemers geen toegang hebben tot de pensioenplanner van het Pensioenfonds. Dit mede gelet op het feit dat de populatie van Pensioenfonds MSD na de integratie voor een substantieel deel bestaat uit gewezen deelnemers. De vice-voorzitter antwoordt dat dit te maken heeft met kostenoverwegingen. Het is evenwel een goed punt en goed om dit in het bestuur nog eens aan de orde te stellen.

Vragen/opmerkingen in Boxmeer:

Een van de aanwezigen is lid van de deelnemersraad van SPPF en spreker geeft aan dat de Ondernemingsraad een rol speelt bij de invulling van de zetels in bestuur en Verantwoordingsorgaan. Spreker beveelt aan om het Verantwoordingsorgaan en de Ondernemingsraad zo snel mogelijk in het proces te betrekken en niet te wachten tot eind 2013. De vice-voorzitter geeft aan dat het model nog onderwerp van gesprek is en dat het bestuur nog geen besluit genomen heeft.

Naar aanleiding van een vraag of lopende waardeoverdrachten, in gang gezet bij SPPF, nog worden afgewikkeld door Pensioenfonds MSD antwoordt de vice-voorzitter bevestigend. AZL zal de in behandeling zijnde waardeoverdrachten overnemen van Syntrus Achmea. Indien en zolang pensioenfondsen een dekkingsgraad lager dan 100% hebben is waardeoverdracht van of naar die pensioenfondsen niet mogelijk. Naar aanleiding van de vervolgvraag of "slapende" pensioenrechten ook worden geïndexeerd, antwoordt de vice-voorzitter dat deze rechten ook worden verhoogd mits het pensioenfonds besloten heeft om een toeslag te verlenen.

8. Sluiting

Aan het eind van de deelnemersvergadering in Oss en Boxmeer bedankt de vice-voorzitter alle aanwezigen voor hun komst en ieders inbreng.